

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

LUCIAN BLAGA LA ACADEMIA ROMÂNĂ

Sâmbătă 5 Iunie a. c. a avut loc la Academia Română, în prezența M. S. Regelui Carol II-lea, recepția ca membru activ a lui *Lucian Blaga*.

Faptul a luat caracterul unui eveniment cultural, ce a atras nu numai pe toți academicienii la ședință, ci și un număr covârșitor de scriitori și intelectuali, cum de mult n'a văzut incinta ilustrului areopag al științei românești. Era o dovadă a prețurii excepționale de care se bucură noul academician în viața noastră culturală de astăzi.

În discursul său de recepție, dl Lucian Blaga a făcut „Elogiul satului românesc” înscriind în analele Academiei o pagină de frumusețe literară și de gândire originală ce a impresionat profund auditorul. Dsa a arătat, că satul este creatorul și păstrătorul matricei stilistice a culturii noastre, că aceasta trebuie să stea la temelia oricărei încercări de a creia o cultură românească majoră.

Dar elogiul adus satului românesc nu trebuie înțeles ca un îndemn de atașare definitivă la folklor și la rosturi sătești. O cultură *majoră* nu repetă o cultură *minoră*, ci o sublimizează, nu o mărește în chip mecanic și virtuos, ci o monumentalizează, potrivit unor forme vii, accente, atitudini și forme launtrice. Apropiindu-ne de cultura populară, trebuie să ne însuflețim mai mult de elanul ei stilistic, viu și activ, decât de întruhipările ei ca atare.

În răspunsul amplu și interesant ce i l-a dat prof. *I. Petrovici*, a relevat marele talent poetic, dramatic și mai ales filosofic al noului academician, atât de fecund și original în creațiunile lui.

Simțim o deosebită bucurie la gândul că Lucian Blaga este fiu de preot ortodox din comuna Lančrăm, studiind el însuși teologia la Sibiu, de unde a fost trimis apoi cu bursă în

străinătate tot de Biserica noastră.

Dar cecece a emoționat adânc a fost cuvântarea M. Sale Regelui Carol II-lea, care a subliniat personalitatea lui Lucian Blaga și rolul lui conducător în mișcarea literară de astăzi.

Pentru importanța ei extraordinară, redăm aici această cuvântare:

„Domnule președinte,
Domnilor colegi,

Aceste cuvinte, ce am plăcerea să le rostesc anual colegilor Academiei Române, nu pot astăzi să le încep decât prin a mulțumi dlui președinte, pentru cuvântarea sa de bun venit și pentru caldele vorbe ce Mi le-a adresat în numele D.-Voastre.

Domnule președinte,
Domnilor colegi,

Am ales într'adins această ședință din sesiunea anului în curs, ședință solemnă în care Academia primește în sânul ei pe autorul „Poemelor Luminei”.

Am voit să asist la această ședință, fiindcă am ținut să ascult acel frumos gând ce-l are poetul și filosoful Lucian Blaga, când face elogiul nu al unui predecesor, ci al predecesorului subconștient, acela care stă la temelia talentului său.

Am mai ținut să asist la această recepție pentru că ea are o mare însemnătate: Academia primește în sânul său pe primul reprezentant al unei noi școli literare românești; pe primul reprezentant al talentelor literare românești de după război.

Recepția lui Lucian Blaga la Academia Română este consacrația oficială și definitivă, a literaturii actuale românești. Elogiul acesta al satului, pe care l-a făcut noul academician, este chiar simbolul vădit al căilor noi pe care trebuie să-l calce cultura românească de mâine și nu pot decât să Mă unesc în

TRĂIASCĂ REGELE!

Clujul tresare azi de mare bucurie, primind cu entuziasm pe M. S. Regele Carol II-lea. Din mii de piepturi vor răsună pe parcursul cortegiului strălucit, uralele însuflețite ale Românilor, unite cu ale minoritarilor loiali, mărturisindu-și din nou iubirea neclintită pentru Tron și Dinastie.

Inaugurând splendidul palat al Colegiului Academic, ce-l poartă numele, Soveranul va consfinți una din marile biruinți ale spiritului românesc pe plaiurile desrobite ale Ardealului.

Iar proclamarea M.-Sale Regelui ca Doctor honoris

causa al Universității din Cluj înseamnă omagiul desăvârșit pe care știința solidă din provincia de dincoace de Carpați îl aduce cu mândrie Voevodului culturii românești.

E o zi de înălțător praznic național, care va stimula energiile tuturor, călăuzindu-le pe drumul de realizări epocale ale prea iubitului nostru Domnitor. Biserica ortodoxă ia parte cu tot sufletul la această măreață sărbătoare, și prin milioanele ei de credincioși devotați strigă plină de convingere: trăiască Regele!

totul cu afirmația că din satul nostru va eși, — probabil printr'o forță de neînfrânat a subconștientului atavic, — Cultura Majoră Românească — așa cum o definește noul nostru coleg.

Țăranul și satul au dominat fără îndoială natura noastră, au început s'o domine prin poeziile populare ale lui Vasile Alexandri, au continuat s'o domine, până la covârșire chiar, prin poporanism, prin „Semănătorul” și prin „Viața Românească”.

Dar azi, când literatura se sbate să-și găsească o nouă cale, descătușată de acel calapod sentimental-rural — necesar poate la începutul veacului, dar o adevărată piedică pentru marile creații, — vine Lucian Blaga și ne arată cum trebuie priceput satul.

E o adâncă lecție de etică culturală; este pentru cine vrea să învețe și una de superioară etică politică.

Onorate coleg,

Trec, poate, peste tradiția acestor ședințe, căci Mă adresez mai mult decât prin câteva cuvinte banale de bun sosire d-tale, personal, și o fac fiindcă consider problema ce ai pus — așa de covârșitoare astăzi tocmai, când sufletul și gândul

scriitorilor români caută drumul ce-l au de ales.

Ce frumos ai pus acea problemă a satului copilăriei, a satului „idee” — dă-Mi voie să adaog, a satului „suflet” — satul ca matca culturii românești.

Aceasta nu vrea să zică însă, ruralizarea operei intelectuale românești, cum nici d-ta filosoful nu ești rural, dar vrea să zică că dela sat, dela matcă, dela crysalidă isvorește tot ce e adevărat românesc, — chiar când este transpus în oraș, sau chiar într'o mare metropolă a lumilor străine.

Deci, te felicit pentru că ai fost ales.

Dar felicit mai cu seamă Academia, că te-a ales; căci și-a făcut ea însăși un bine, introducând sub cupolă literatura modernă și vie a României de azi.

Și, salutându-te pe tine, Lucian Blaga, salut literației de astăzi ai Țării Mele, cari, chiar dacă își permit uneori licențe în arta lor, sunt o generație de scriitori plini de avânt și talent.

Domnule președinte,
Domnilor colegi,

Salutând cu atâta bucurie pe colegul Lucian Blaga, nu vreau să trec cu vederea pe cei-

lalți doi colegi cari au fost pri-miți în aceste zile: dl Ionescu-Sisești și dl Petrașcu, reprezen-tanți ai agriculturii și ai pic-turii — două ramuri noi de cultură — cu cari Academia se poate făli.

Și lor le aduc cordialul Meu salut.

Încă odată, mulțumind dlui președinte pentru bunele sale cu-vinte, asigur Academia Română de toată grija Mea, atât ca om, cât și ca Suveran.“

ZIUA RESTAURAȚIEI LA CLUJ

Anul acesta, ziua Restaurației s'a serbat în toată țara, cu un fast deo-sebit. La Cluj, serbarea s'a desfășu-rat la arena sportivă, în fața tuturor autorităților orașului. Străjerii, cerce-tașii și premilitarii tuturor școalelor clujene erau încolonați în fața tri-bunei autorităților.

Serviciul religios a fost oficiat de P. S. Episcop Nicolae Colan, în-conjurat de un sobor de preoți: Păr. Laur. Curea, I. Cioara, Dr. L. Mun-teanu, Fl. Mureșan și Arhid. Dr. Ion Vască. Răspunsurile au fost date de corul Academiei Teologice, con-dus de prof. Dr. Vasile Petrașcu. După Te-Deum, a fost foarte impre-sionant faptul că întregul tineret al Clujului, a ingenunchiat și cucer-nic, a intonat - *Tatăl Nostru*. E im-bucurător faptul că în școlile secundare iar reînvie religiozitatea și a-ceasta datorită mai ales luptei duse de generația tinăra.

Profesorul Gheorghe Comănanu, anunță apoi - *„Textul Biblic“*. A-cest punct e o pareneză de o rară frumusețe rostită în stilul atrăgător al limbii vechilor cazanii de P. S. Episcop Nicolae Colan.

P. S. Episcop, arată că ziua de 8 Iunie, e sărbătoarea întregului neam românesc, e ziua în care „pe aripi de vultur“ s'a reintors în țară M. S. Regele Carol II. Adresându-se tineretului, P. S. Episcop îl îndeamnă să fie credincios și să-și iubească țara. Încheierea patetică, are ca motiv cu-noscutele cântare bisericăscă - „Mân-tuește Doamne poporul Tău și bine-

cuvântă moștenirea Ta, biruință Re-gelui nostru asupra protivnicilor dă-ruește-și și cu crucea ta, păzește pre poporul tău“.

A fost impresionant și „*Cuvân-tul Comandantului*“, păr. prof. So-fron Vlad, precum și Imnul Stră-jerilor intonat de toți elevii.

Au urmat exerciții de gimnas-tică, executate de străjeri, cercetași și premilitari. Sunt demni de remar-cat mai ales elevii școalelor primare, cari sub conducerea elevului Petruș Ștefan (cl. V) au executat impecabil toate exercițiile. Au urmat apoi e-levile școalelor secundare, elevii și la urmă de tot - *„cetățenii acade-mici“* - premilitarii.

Serbarea s'a sfârșit cu defilarea întregului tineret în fața autorităților.

I. E. N.

Viziunea lui Eminescu. *Printre manuscrisele genialului poet păstrate de Academia Română, se găsește unul, care tratează despre viitorul strălucit al neamului românesc și al bisericii sale. Cu adevărat spirit profetic, Eminescu întrevește ziua, când la Ierusalim vom avea o „strănă română“, la Constantinopol o „Academie ortodoxă de limbi orientale, iar la București un „Patriarh român“ cu rol hotărâtor în orientul creștin. Iată, că după o jumătate de veac, și încă sub ochii unor contemporani ai săi, profețiile strălucitului vizionar s'au realizat în partea cea mai mare. Urmând pe linia trasată de gândi-rea lui uriașă, neamul nostru va iz-buți, prin muncă și virtute, să îm-plinească integral, și chiar să depă-șească cutezătoarea viziune emines-ciană. Biserica ortodoxă română a pășit deja pe acest drum de glorie.*

† Protopop Dr. IOSIF BLAGA

Din șirul vechilor „*dascăli*“ ar-deleni, moartea a răpit pe protopo-pul Dr. Iosif Blaga, îndrumătorul multor generații de pe Amvonul Domnului și de pe catedra Muzelor, un reprezentant din falanga de elită a generației antebelice un militant al ortodoxiei și al românismului.

S'a născut la 1864 în comuna Lancrăm (Sibiu). A învățat mai întâi la școala confesională din satul său natal, apoi la liceele din Sebeșul Săsesc și Alba-Iulia. Studiază apoi teologia la Sibiu și Literile (română-istorie-latină) la Budapesta.

În 1891 fu numit profesor la li-ceul ortodox din Brașov. La acest liceu pe care l-a condus multă vreme și ca director, a dezvoltat o vastă activitate școlară și extrașcolară. Re-vista „*Tara Bârsei*“ din Brașov, a luat inițiativa publicării de mono-grafii asupra diversilor profesori dela Brașov. Într-o astfel de monografie, se va evidenția desigur și activita-tea Protopopului Dr. Iosif Blaga.

Opera lui publicistică e foarte bogată. În primul an de profesorat a publicat o lucrare de pedagogie: „Problema atenției din punct de vedere psihologic și pedagogic“. A scris diverse studii pedagogice în re-vista - „*Transilvania*“. Timp de 10 ani a redactat Anuarele Societății de teatru român (al cărui secretar era). În jurul anului 1900, a avut o po-lemică asupra problemei frumosului cu profesorul Ghiță Pop. Polemica a fost rodnică. Ambii polemisti, au publicat studii de estetică, pe cari altfel probabil nu le-ar fi scris (Dr. Iosif Blaga a publicat „Teoria dra-meii ca un tractat introductiv despre frumos și artă“, „Din estetica tragi-cului“, diverse articole în „*Transil-vania*“). A publicat și câteva studii în Anuarele Liceului din Brașov.

În timpul războiului mondial, Dr.

Iosif Blaga a trecut în Moldova, ca să lupte și el pentru marea cauză românească. Între anii 1916-1919, a părăsit prin Suedia, Norvegia și Franța. În cadrul posibilităților, făcea propagandă pentru idealul național. Ca membru al Consiliului național din Paris a lucrat la alcătuirea hărții etnografice a Ardealului.

După războiu, s'a reintors la li-ceul din Brașov. A fost ales și se-nator în primul parlament al Româ-niei întregite.

În 6 Dec. 1924, I. P. S. Sa Mi-tropolitul Nicolae Bălan, apreciîndu-i activitatea multilaterală și de-votamentul pentru cauza sfântă a neamului, l-a sfințit protopop al bi-sericii Sf. Nicolae din Brașov.

Cu aceeași regularitate, ca și an-tecesorul său neuitatul V. Onițiu, a publicat Anuarele Liceului din Bra-șov, dintre cari în special *Anuarul Jubilar* înseamnă o adevărată poli-grafie științifică. (Colaborează la acel Anuar - G. Bogdan-Duică, Păr. Dr. I. Lupaș, V. Stanciu, O. Ghițu, I. Mateiu etc.)

Deși bătrân, era un pioner ne-obosit al propagandei românești în „*Săcuime*“ și un abil mânăitor al condeiului.

Harnicul slujitor al altarului și al catedrei și-a dat sufletul în mâna Creatorului la vârsta frumoasă de 73 ani. În 6 Iunie crt. rămășițele pământești au fost așezate în cimi-tirul din Groaveri.

Încheiem aceste șire de pomenire cu cuvintele poetului:

Triumf ceresc e moartea
Când moare muncitorul
Urmașilor din lume
Lăsând brăzdat ogorul,
Iar cei rămași în viață
Admir' pe cel ce moare
Zicând: „Pentru a lui țară
Trăit-a și-a murit.

IOSIF E. NAGHIU
stud. în teol.

FOILETON

Vechiul Testament și creștinismul.

III. Considerațiuni obiective asupra religiei Vechiului Testament.

În opoziție cu rătăcirile teologiei liberale: ideea despre Dumnezeu; raportul dintre Dumnezeu și om; concepția etică; dreptul și cultul în Vechiul Testament, sunt tot atâți piloni, pe cari se sprijină caracterul supranatural al religiei iudaice.

1. Iudeul antic nu ajunge să-și facă o repre-zentare despre Dumnezeu prin meditație filozofică nici nu împrumută reprezentări dela alte popoare, ci îl cunoaște din tradiție. El venerază pe Dum-nezeul strămoșilor. Fie că-l numește: El, El Elion, El Șaddai, Adonai, Elohim, sau Iahve — se gân-dește la unul și același Dumnezeu, care s'a des-coperit lui Avraam, Isaac și Iacob, a vorbit cu Moise, și cu toți profeții de mai târziu. Iar Dum-nezeul lui Avraam la rândul său, este același al protopărinților neamului omenesc, care a pedepsit omenirea prin potop, salvând pe Noe cu care în-cheie un legământ — a creat lumea din nimic, a creat pe om înzestrându-l cu daruri naturale și

supranaturale, a pedepsit păcatul strămoșesc, pro-mițând totodată pe Mântuitorul.

Moise ca prim autor inspirat, nu creiază ideea despre Dumnezeu a Vechiului Testament. Lui i se descopere Dumnezeu, ca Dumnezeu al părinților. Îl și numește în scrierea sa „Dumnezeul străvechi“ „Cel ce a fost.“ Pe acesta îl pune în contrast cu Dumnezeii mai tineri, făuriți de oameni.

„La începutul religiei lui Israel, în legământul de pe muntele Sinai, deci nu stau dibuiri nesigure, reprezentări dubioase, chipuri nedefinite și felurite mituri — nici vre-o zeitățe beduină, ci cunoașterea clară a Dumnezeului străvechi, cel unic și a voinței lui. Originea religiei Vechiului Testament în sensul unei absolute și autohtone formări în sânul popo-rului Israel, este o fabulă de construcție modernă“ (Dr. Norbert Peters: „Die Religion des Alten Tes-taments“, Kempten 1923 ed. 5, ep. 12).

Dumnezeul Vechiului Testament este unul. „Eu sunt Domnul Dumnezeuul tău... să nu ai alți Dumnezei afară de mine“ (Ex. 20, 2-3). Închina-rea la alți Dumnezei este aspru pedepsită. Dela Moise până la Esdra credința într'un Dumnezeu este neclintită. Nu putem să ne orientăm după a-numite abateri ale poporului înregistrate cu fide-litate de către Vechiul Testament, pentru a răsturna această realitate.

Închinarea la idoli pentru toți profeții este o

trădare față de Iahve, care trebuie pedepsită, este un păcat combătut cu toate mijloacele. Epocile de înflorire și decadență în viața neamului iudeu, co-răspund timpurilor de apropiere, sau îndepărtare de Dumnezeu. Vrednicia și răutatea regilor este determinată de promovarea monoteismului, sau a cultului idololatrii.

Geneza ne vorbește și despre alți închinători ai adevăratului și unicului Dumnezeu în afară de poporul iudeu. Este Melhisedec, preoția căruia este recunoscută de Avraam, din care motiv îi aduce zeciuială. Sunt ismaeliții și edomitenii.

Exodul ne amintește de Ietro socrul lui Moise.

Melhisedec și Ietro sunt două cazuri excep-tionale, în credința cărora se păstrează urmele mono-teismului primar. Ei însă nu reprezintă popoare. Cu moartea lor dispar și aceste ultime urme ale credinței corecte în afară de poporul legământului, în mijlocul căruia numai prin continua descoperire, divină se poate păstra flacăra credinței.

Ismaeliții și edomiții sunt descendenți ai lui Avraam. Nici la ei monoteismul nu dăinuiește.

Astfel singura religie a Vechiului Testament, este monoteistă.

Presupunerea că și la babiloneni, egipteni și semințiile arabe s'ar putea vorbi despre un mono-teism străvechiu, este greșită.

Este sigur că atât cântările și legile morale

Rolul preotesei în viața parohiei.

În frământările cotidiene dela sate observăm că societățile de orice natură, cari ființază sau sunt pe cale de înființare, au un caracter mai mult național, din cari latura morală aproape lipsește și interesul tinerilor cât și a celor mai bătrâni, față de societățile cu caracter religios, este foarte puțin sau deloc. Această constatare, s'o spunem pe față, am făcut-o de mult poate cu toții. Imperativul statului de a crește tinerimea în spiritul celui mai înflăcărat naționalism, nesocotind fundamentul religios pe care să se bazeze, credem că va eșua într'o mare eroare. De aceea vom afirma cu toată hotărârea: „Azi mai mult ca oricând, poporul nostru îi trebuie religie, religia creștină a strămoșilor noștri.”

Familia preotului din vremurile de tristă pomenire, era cea mai respectată și cu toate că acei preoți mucenici cu greu își puteau câștiga pâinea de toate zilele, în munca lor au fost secondați cu un adevărat eroism de soțiile lor - preotesele - cari alături de popa lor, munceau din greu și numai focul dragostei materne și dorul de libertate națională, formau acele însuflețite vlăstare de preoți, cari au devenit iscusiții cărturari și conducători ai poporului. Acele preotese au fost adevăratele matroane ale poporului nostru.

Azi când soarele libertății noastre naționale și religioase a răsărit pentru a nu mai apune, când avem posibilitatea a ne adăpa la izvorul culturii noastre scumpe, evident că femeia intelectuală a zilelor noastre trebuie să fie superioară celei de ieri și preoteasa de azi are un rol mai cu răspundere în desvoltarea vieții noastre dela sate. Trebuie să ținem însă seamă de cele amintite mai sus, precum și de faptul că și azi familiile preoților se luptă din greu pentru a-și asigura existența cotidiană.

Deci și aci vom zice că pentru a desvolta o activitate rodnică în toate domeniile, e necesară asigurarea minimală a existenței de toate zilele.

Din punct de vedere religios, preoteasa are o mare și foarte însemnată menire în viața unei parohii. Este, cum s'ar zice, adjutantul credincios al preotului și pilda de toate zilele a femeilor din jurul ei. Inițiativa înfrumusețării bisericii trebuie să pornească dela ea. În fiecare Duminică și sărbătoare, preoteasa va fi prezentă la serviciile religioase, dar mai ales la sf. Liturghie, chiar și atunci când are familie numeroasă. Așa își va aranja menajul ca Duminica să-i servească de reconfortare sufletească, ca și femeile prin aceasta să o aibă ca exemplu. În familie ca și oriunde, actele ei fie în vorbe sau fapte vor fi conduse de cel mai curat sentiment religios, cu fapte, pietate și modestie. Convorbirile ei în familie ca și în alte părți vor purta timbrul blândeții și discuțiunile arțagoase precum și cerțurile, atât familiare cât și cu enoriașii, trebuie să-i fie străine. Pentru a da sfaturi altora trebuie să fie înțelept.

Pentru a conduce pe alții, trebuie să știi conduce ale tale. Drept aceea, mare răspundere are preoteasa în creșterea familiei sale, nu numai pentru mulțumirea sa, dar mai ales pentru a da pildă altora. Mai întâi de toate, preoteasa trebuie să fie exemplu viu de viață curată, cu cea mai exemplară purtare morală. Rugăciunea să-i fie arma de apărare, postul să-i fie medicamentul contra ispitelor și creșterea copiilor săi, oglinda sufletului.

Ca exemple să aibă marile femei ale trecutului, cari și-au jertfit plăcerile trecătoare, ambițiile, ba chiar și viața lor, numai să-și poată crește copiii în frica de Dumnezeu și spre folosul neamului lor.

În viața culturală a parohiei, preoteasa de asemenea își are activitatea ei. Fiindcă trecutul poporului nostru a fost și glorios, dar mai ales foarte dureros, în cât privește cultura, n'am putut ținea pas cu popoarele mai ferite și puternice, așa că țărâ-nimea noastră se găsește și acum în mare parte, în gândirea primitivă și în multe părți cu obiceiuri păgâne, împrumutate. Preoteasa zilelor noastre și aici va avea de desvoltat o muncă culturală însemnată. Mai întâi de toate la *sezătorile culturale*, va avea parte activă cu îndemnuri potrivite locului și momentului, cu sfaturile sale zilnice va căuta să îndepărteze gândurile femeilor dela fermece, vrăjitorii și prezicători. Va arăta obiceiurile păgâne nefolositoare. Va pune mare grijă pe *portul național*, făcând o mare propagandă pentru lățirea lui, arătând femeilor că este mândria neamului, care ferește țărâ-nimea de luxul mare și costisitor, precum și de lățirea lucrurilor streine. La creșterea copiilor, în colaborare cu surorile de ocrotire și medici deasemenea preoteasa își va avea partea sa de educație. Va condamna femeile tinere cu vorbe blânde, cari se feresc de a avea familie, dovădindu-le prin exemple, cât de amărâtă și nenorocită poate să fie viața acelor, cari n'au copii.

În desvoltarea normală a vieții din satele noastre, preotul și familia sa, totdeauna formează obiect de discuție și am dori că de fiecare dată să fie exemplu de admirație vrednic de urmat. Dar mai ales între femeile din sat preoteasa aproape zilnic este disecată în convorbirile lor. Este bine deci, a se feri de fapte și atitudini dăunătoare, dela început, pentru că prestigiul format la prima vedere, trage mult în cumpănă. Așa că și în viața socială, preoteasa deasemenea va trebui să fie la locul ei. Face mult când o preoteasă este prietenoasă și mai mult face atunci, când

nu se amestecă în sacul cu minciuni al femeilor.

Precum am văzut dar, preoteasa are o mare menire în viața ei din parohie. A fi soția unui funcționar, avocat, medic și a. ai o dublă misiune, fericirea soțului și creșterea copiilor. A fi o preoteasă, aceste misiuni dispar parcă sub povoaara marilor și multiplelor datorii ce le are față de enoriașii între cari trăiește, controlată la fiecare pas, auzită la fiecare vorbă, măsurată după fiecare faptă și cea mai mult, cu o egală răspundere în fața lui Dumnezeu ca și soțul ei. Țara noastră are lipsă de fii buni, crescuți în frică de Dumnezeu, în iubire de neam și lege, și pentru a ajunge la asemenea fii, avem lipsă de mame virtuozose, între cari preoteasa, trebuie să lumineze ca un far, crescând ca și în trecut mari cărturari și mai ales mari creștini și bravi români.

Pr. PETRU POP-Păniceni.

Cerc preoțesc.

Duminică 23 Maiu s'a ținut la Ocna-Dejului cercul preoțesc din despărțământul Dej.

La ora 10 s'a oficiat liturghie în sobor de preoți: prot. Z. Manu, I. Budu, G. Mureșanu și T. Ciceu.

La liturghie a vorbit pâr. prot. Z. Manu, expunând în termeni clasici slăbănogia omului și necesitatea contribuției divine în toate domeniile. Urmează miruirea credincioșilor.

Răspunsurile la liturghie au fost date de corul FOR-ului din Cluj.

Urmează masa comună la un restaurant. Aci vorbește domnul director al salinelor care mulțumește preoților și corului pentru momentele de înălțare sufletească, cauzate „slăbănogilor din Ocna-Dejului”.

Pâr. I. Budu în cuvinte bine simțite arată dragostea cu care întotdeauna credincioșii din Ocna-Dejului au primit astfel de oaspeți, și mulțumește domnului director al salinelor pentru neprețuitul concurs, ce i-a dă totdeauna când e vorba de biserică ortodoxă.

După masă la ora 3 pâr. T. Ciceu a vorbit, în sala salinelor, despre „Comunism și creștinism”.

Corespondent.

vechi egiptene, ca și immurile vechi babilonene, sunt la un înalt nivel religios, autorii lor însă nici odată n'au putut depăși monismul.

Mult discutata reformă monoteistă a lui Amenopis al IV-lea din Egipt, în realitate este o reformă politică și nu religioasă, cu tendința de a înfrânge puterea preoțimii lui Amon.

Câtă deosebire între acest presupus monoteism și religia Vechiului Testament. Primul chiar dacă ar apărea ici colo, este un monism filozofic individual, pe când ultimul un monoteism real. Chiar dacă la babiloneni și egipteni câteva minți speculative reduc zeii la o unitate, sau pun în fruntea zeilor pe unul mai puternic, această unitate rămâne tot un zeu natural, iar nu Dumnezeu care stă deasupra a tot ce este natură, un Dumnezeu creator și guvernator.

Dumnezeul protopărinților, al lui Moise, Iosua, Samuil, David, Natan, Ilie și al tuturor profeților Vechiului Testament, nu trăiește izolat de lume, dar nici nu se confundă cu ea, ci se descopere în fel și chip, arătând oamenilor voința sa, pregătindu-i pentru marea zi a venirii fiului său. Neîntrerupt continuă a activa, pe cale supranaturală călăuzind pe oameni a cunoaște adevărurile absolute, folosindu-se de oameni aleși, ca de niște instrumente.

Ideea despre Dumnezeu, care se descopere, trece ca un fir roșu prin întreg Vechiul Testament.

Adevărurile revelate se împletesc armonice cu istoria poporului iudeu. De aci țaria, vitalitatea religiei Vechiului Testament. Tăria pe care se sprijină credința este însuși cuvântul divin. El dă puterea de rezistență în fața influințelor streine, el dă conținutul trainic al vieții religioase. Credinciosul iudeu are toată siguranța că cunoaște voința divină.

Și religiile păgâne se provoacă la descoperirea zeilor. „Este o convingere comună a popoarelor semite, că zeul unui oraș sau al unui ținut, descopere principiile ordinii morale, sociale și culturale” (N. Peters ib. p. 17). Câtă deosebire. Mijlocul de a cunoaște voința zeităților la păgâni este oracolul și vrăjitoria. Precum zeitățile sunt niște închipuiri, niște creațiuni, ale unor minți rătăcite, la fel și descoperirile lor prin oracole.

Religia Vechiului Testament este în afară de această scamatorie. Dumnezeu își descopere voința sa direct agrăind pe profeți. Până chiar și descoperirea în viziuni, pe încetul dispare. „Iar cece vestesc profeții, ca voință a lui Dumnezeu nu este carne, ci duh, sfințenie și dreptate divină... descoperitori ai voinței divine precum sunt profeții, nu are nici o religie veche orientală, precum nici una nu are un întemeietor, ca Moise” (N. Peters ibid. p. 18).

Iahve este Dumnezeu universal. S'a ridicat pe nedrept obiecțiunea că în Vechiul Testament

Dumnezeu apare ca un Dumnezeu național iudeu-protector al acestui popor și dușman al tuturor celorlalte. Nu numai în cărțile profetice, unde s'ar putea presupune un stadiu mai înalt al ideilor religioase, ci chiar la început El este domn peste întreaga omenire. Lui i se supune Canaanul, Arabia, Egiptul.

Pentru îndărătnicia faraonilor, pune la grele încercuri Egiptul. În lupta dintre iudei și malechiți, el decide. Popoarele canaanite, assirienii, babilonienii, sunt instrumente de pedeapsă pentru păcătoșenia lui Israil.

El stăpânește întreg Pământul, marea cu viețuitoarele ei. Lui i se supun soarele luna și stelele. Puterii lui nu i se poate subtrage nici stăpânirea celor de jos. Cu un cuvânt lumea întreagă, cele de sus, cele de jos și cele din adâncuri ascultă glasul Lui.

Iahve este o ființă supranaturală. Spre deosebire de zeii păgâni, nu se naște în sânul naturii. De aceea iudeul nici nu și-l înfățișează în chipuri cioplite. Pentru a-l avea mai aproape puterii lui de perceptibilitate, vorbește despre El în antropomorfisme. Îl vede având mâni, picioare, urechi, ochi buze, îl vede umblând, vorbind, bucurându-se, mâniindu-se. Ceeace nu însemnează că și-l închipue ca om. Dumnezeu e duh.

(Va urma).

Prof. L. G. MUNTEANU

Serbări religioase-culturale în Munții Apuseni (regiunea ABRUDULUI, județul Alba)

„Frăția Ortodoxă Română” Secția eparhială Cluj.

Cercul protopopesc Abrud și Baia de Arieș va ține între 19-22 Iunie 1937, cu concursul corului Academiei teologice de sub conducerea dlui prof. Dr. V. Petrașcu, în asistența delegaților episcopiei: preot Ioan Goron, Dr. Orest Bucevșchi, prof. universitar, Dr. A. Buzdug și Dr. L. G. Munteanu, prof. de teologie și a reprezentanților FOR-ului: Dr. Lazăr Chirilă, dir. liceului comercial și prof. Dr. Gh. Stănescu, secretar gen. al FOR-ului.

Slujbe sfinte, concerte religioase și șezători culturale:

1. **Sâmbătă, 19 Iunie, ora 7 seara:** Vecernie și concert religios în biserica ort. din *Cărpiniș*, după următorul program:

a) „Îngerul a strigat”, cor bărbătesc de C. Prumbescu; b) „Cerulele spun”, de Davidoff, cor; c) „Sfânt e Domnul”, cor de V. Petrașcu; d) „Pleacă Doamne”, cor de Gh. Muzicescu; e) „Ție se cuvîne cântare”, cor de I. Vorobchevici; f) „Pe noi însine”, cor de S. Drăgoi; g) „Tatăl nostru”, cor de C. Porumbescu.

În afară de program: „Fragmente din Balada Iancului”, de V. Vasilescu: a) „Jalea”, solo de bas; b) „Lupta”; c) „Marșul lui Iancu”; d) „Rugăciune” (poezie de O. Goga, muzica de D. Șandru); e) „De tine se bucură”, cor de C. Porumbescu; f) „Iehova mă conduce”, de I. Vorobchevici; g) „Lumină lină”, de E. Mandecevschi.

2. **Duminică, 20 Iunie, ziua 1 de Rusalii:** Sfânta liturgie în biserica ort. din *Roșia-Montană*, cântată de corul teologilor. Cuvântare ocazională în legătură cu praznicul

zilei, constituirea organizației locale a Frăției ortodoxe.

3. **Duminică, 20 Iunie, d. m., ora 4:** Concert religios și popular în *Casina română din Roșia-Montană*, după programul de mai sus, înțregit cu următoarele cântece: a) „Hi, hai murgule”, cor de Gheorghe Kiriac; b) „Moțul la drum”, solo de tenor de I. Vidu; c) „Nepoții lui Horia”, cor de V. Petrașcu; d) „La fântână”, cor de A. Bena; e) „Boabele și inele”, de I. Vidu; f) „Mic purpuriu”, coral de V. Petrașcu; g) „Pui ne lei”, cor de I. Gh. Brătianu; h) „din opera Ernani”, (cu text național adaptat) de Gh. Verdi.

4. **Duminică, ziua 1 de Rusalii, ora 7 seara:** Vecernie și concert religios în biserica ort. din *Abrud-sat* și cuvântare ocazională.

5. **Luni, a doua zi de Rusalii, ora 9 a. m.:** Sfânta Liturghie cântată de corul teologilor, în biserica din *Mogoș-Miclești*. Cuvântare ocazională și constituirea FOR-ului local, pentru cele irei parohii.

6. **Luni, a doua zi de Rusalii, ora 4 p. m.:** Vecernie și concert religios, în biserica ortodoxă din *Bucium-Poeni*. Cuvântare ocazională și constituirea FOR-ului local pentru cele trei parohii din comunele *Muntari-Poeni* și *Isbita*.

7. **Martii, 22 Iunie, ora 9 a. m.:** Sfânta Liturghie în biserica ort. rom. din *Donor*, cântată de corul teologilor. Cuvântare ocazională și constituirea FOR-ului local.

8. **După masă, ora 4:** Vecernie și concert religios în biserica ortod. rom. din *Valea Geogelului*. Constituirea Frăției locale și închiderea serbărilor.

drept roman dela Universitatea din Cluj. Defunctul s'a ilustrat la catedră și în viața publică printr'o activitate științifică și națională, ce i-a adus stima turturora. Moartea lui prematură lasă regrete unanime în Ardeal unde tineretul studios îl înconjură cu deosebită afecțiune. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.

Dela Academia Teologică. La Academia Teologică cursurile s'au încheiat la 1 Iunie. Luna aceasta, se fac examene. Încheierea anului se va face în cadre festive în 24 Iunie, când va apare și — *Anuarul Academiei*, ca un document solid al activității rodnice desfășurată de profesorii și studenții acestei înalte instituții de cultură ortodoxă.

Nenorociri dureroase. Ziarele relatează pe larg nenorocirile întâmplare cu ocazia unor excursii făcute de către elevi de școală primară, în apropierea lacurilor dela Dunăre. De curând 11 fetițe de școală s'au înecat în eleșteul dela dela Plenița, din cauza răsturnării bărcii. Deși apa n'avea decât 1-60 m. adâncime, învățătorii însoțitori n'au sărit să le salveze. S'a găsit însă un elev dela școala de meserii, care a dat un exemplu de rar curaj, sărind în apă și scăpând 2 fetițe. Tragediile acestea — un părinte și-a pierdut 3 copile — trebuie să îndemne Ministerul Educației la sancțiuni severe față de vinovați și la măsuri prealabile pentru viitor.

Daruri pentru Muzeul Eparhial. Dela parohia Chiochiș am primit pe seama parohiilor sărace din eparhie un rând complet de odăjdii preoțești, iar dela parohiile Albac, Peleş, Neagra de jos, Gârda de jos, și Secătura acte vechi și antimise pe seama muzeului eparhial.

Un avocat al stilștilor. Se anunță că la Tg.-Neamț avocatul I. V. Crețu face o condamnabilă propagandă printre stilștii din satele vecine spre a părăsi Biserica ortodoxă. Rezultatul e că numeroși țărani au dat declarațiile cerute de lege, fără însă a anunța la ce cult vor să treacă. S'a dovedit însă, că numitul avocat nu lucrează din vreo convingere, ci exclusiv din interese profesionale, încasând dela fiecare țaran cam 200 Lei pentru întocmirea declarației. Primăria orașului a hotărât să intervină la instanțele legale contra acestei avocat, prins în mai multe rânduri cu fapte profesionale încorecte.

Danii pentru biserică. În eparhia Clujului spiritul de jertfă nu a apus, ci dinpotrivă are tendință de a crește. Acest spirit se manifestă prin acte de binefacere pentru biserică. Consiliul parohial din Valea Drăganului în frunte cu preotul, își face o plăcută datorie și pe această

cale de a aduce cele mai simțite mulțumiri binecredincioșilor donatori: Dl Haralambie Ionescu cu soția Elena din București, cari au dăruit sfintei biserici un rând de vestminte bisericesti în valoare de 10,500 Lei, un prapor 5000 Lei. Dl George Dumitrescu cu soția un epitaful 8000 Lei. George Popa vilas din Valea-Drăganului un prapor în valoare de 5000 Lei.

Pr. I. Roșca.

Succesul unei cărți. De curând a apărut ediția a II-a, a cărții — *Doamne Mântuește-ne că perim. Cuvântări funebre* de Păr. prof. Dr. Andrei Buzdug. Faptul acesta ne bucură mult. E o dovadă în plus despre valoarea cărții, atât de folositoare clerului nostru în activitatea lui pastorală. Iar studenții în teologie au un model bogat, după care să-și facă pregătirea omiletică.

Costă 90 Lei. De vânzare la Librăria Eparhială.

Spre știre. A apărut în țară un oarecare Vladimir Vicenic, care pretinde că este preot hirotonit, fără să poată dovedi aceasta. Sf. Sinod avertizează preoțimea să nu-i dea crezământ ci să raporteze chiriarhului dacă își face apariția în vreuna din parohiile noastre. Cluj, la 5 Iunie 1937. Consiliul eparhial.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 4102/1937.

Comunicat oficial.

Ziua de 13 Iunie, ziua temperanței.

Sf. Sinod în înțelegere cu Ministerul Educației naționale a luat poziții ca în ziua de 13 Iunie a. c., să se organizeze o manifestare anti-alcoolică. La Sf. Liturghie preoții vor ține o predică în care se va vorbi despre păcatul beției și foleasele temperanței. După masă învățătorii cu concursul preoților vor ține o șezătoare culturală în care vor vorbi copiilor, părinților și tineretului despre pericolul alcoolismului. Ministerul de Interne a îndrumat organele administrației să dea și ele concurs acestor manifestațiuni. Aducem aceasta la cunoștința preoțimei noastre spre conformare.

Cluj, la 7 Iunie 1937.

Consiliul eparhial.

Oficiul parohial ort.-rom. Idicel-pădure, Mureș.

Nr. 27/1937.

(19) 1-3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de cântăreț în parohia *Idicel-pădure* se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Onorariile stolare îndatinate în localitate.

Candidații își vor înainta cererea însoțită de diploma de cântăreț oficiului nostru parohial în termenul fixat, prezentându-se în parohie în vreo Duminică pentru a cânta la strană.

Idicel-pădure, la 22 Mai 1937.

Teodor Bucur, Danciu Gheorghe, paroh. secretar.

Nr. 697/1937.

Văzut: Reghin, la 31 Mai 1937.

I. Maloș, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj

INFORMAȚIUNI

AVIZ! Cu începere din 15 Iunie a. c. orele oficiale la Ven. Consiliu eparhial din Cluj vor fi între 7^{1/2}—13^{1/2}.

Statuia Regelui la Oradea. În ziua de 6 Iunie c. s'a desvelit statuia M. S. Regelui Carol II-lea în cadrul unor solemnități impresionante. E cel dintâi monument din țară, ridicat în cinstea Suveranului nostru. Inițiativa se datorește dlui prof. Tiberiu Moșoiu, subsecretar de Stat la Agricultură. Cea dintâi cuvântare a rostit-o P. S. Episcop Nicolae Popoviciu, care a arătat semnificația statului la granița de vest, alături de acelea mai vechi ale Regelui Ferdinand și Regina Maria. Au mai vorbit dd. T. Moșoiu și Valer Pop, relevând activitatea rodnică, deschizătoare de drumuri nouă, a M. S. Regelui Carol II-lea.

Fondul cultural Regele Carol II-lea. Cu prilejul zilei Restaurației, guvernul prezidat de dl Gheorghe Tătărescu a ținut să facă Suveranului un dar strălucit, întemeind un „Fond cultural” care să-i poarte numele, constituit din rentă de

stat în valoare de un milion și 300 milioane Lei.

Fondul este destinat Așezămintelor spitalicești din București și Iași și Clinicelor din Cluj, precum și Academiei Române. Gestul este în adevăr princiar, căci creiază cea mai mare fundație din câte se cunosc la noi. Cultura și sănătatea țării — iată cele două preocupări mari ale Regelui nostru, cari vor fi admirabil servite prin dania impresionantă oferită de guvern.

Fondul Iosif Blaga. Foștii elevi ai mult regretatului profesor Dr. Iosif Blaga, protopop al Brașovului, dorind ca înălțătorul exemplu de apostolat, închinat școalei, bisericii și neamului românesc, statorit prin viața și activitatea neobosită a dascălului să fie un îndemn perpetuu pentru generațiile ce vor urma, au hotărât strângerea unui fond cu numele „Fondul Dr. Iosif Blaga” pentru ajutorarea elevilor români-ortodoxi, merituși dela istoricul liceu „Andrei Șaguna” din Brașov. Toți acei, cari apreciază scopul frumoasei inițiative, pot să contribuie cu obolul lor de dragoste la sporirea fondului.

† **Prof. I. C. Cătuneanu.** La București s'a stins, în ziua de 8 Iunie a., răpus de o boală grea, eminentul profesor de